

Kreditní systém ECTS

V rámci studia na vysoké škole získávají studenti za absolvování jednotlivých předmětů určitý počet kreditů. **Kreditní systém (ECTS - European Credit Transfer System)** byl zaveden na základě **Boloňských dohod** z roku 1999. Cílem bylo sjednotit a integrovat vysokoškolský systém v Evropské Unii tak, aby byl srovnatelný.

Boloňské dohody zavazují všechny vysoké školy v Evropské unii přecházet na systém, v rámci něhož připadá na jeden akademický rok 60 kreditů. Výhodou tohoto mezinárodního systému je to, že umožňuje studovat část studia v zahraničí bez ztráty potřebných kreditů, které jsou třeba k ukončení semestru na mateřské fakultě.

Kredity jsou „jednotky“ vyjadřující význam daného předmětu pro studijní obor a míru zátěže studenta v daném předmětu.

Základní principy kreditního systému

- přidělení kreditních bodů předmětům či modulům studijního oboru (plánu)
- započtení kreditních bodů studentovi za ukončené předměty respektive moduly
- uznání a započtení kreditních bodů předmětu respektive modulu studovaného na jiné vyšší nebo vysoké škole

Každý předmět, resp. studijní modul je ohodnocen určitým počtem kreditů, které vyjadřují **míru náročnosti** předmětu. Tyto kredity student získá absolvováním předmětu, tj. splněním všech podmínek, které jsou předepsány pro ukončení předmětu

Přidělení kreditních bodů je založeno jednak na systému studijní zátěže (hodnocení kvantity prezenčního studia – počet absolvovaných přednášek, konzultací, cvičení) a jednak na systému studijní kvality (výstupy distanční části studia – zápočty, zkoušky, seminární práce, exkurze, domácí příprava) a následného přiřazení stanoveného počtu kreditů v závislosti na studijní a časové náročnosti jednotlivých studijních předmětů, resp. modulů. Kreditní bod představuje 1/60 průměrné roční studijní zátěže průměrného studenta, tzn. zpravidla 30 hodin.

Standardní tempo studia je 30 kreditů za semestr, min. 20 kreditů a maximálně 40 kreditů za semestr. Získáním daného počtu kreditů je podmíněn zápis do dalšího studijního roku a úspěšné ukončení studia.

Podmínkou úspěšného ukončení studia je získání předepsaného počtu kreditů v předepsané skladbě a složení předepsaných zkoušek do doby dané max. možnou délkou studia.

Typ studia	Standardní délka (v letech)	Maximální délka (v letech)	Počet kreditů
Vyšší odborné Dosavadní stav	3	3	120-180
Bakalářské	3	4	180-240

Obsah studia oboru je dán studijním plánem. Předměty v něm uvedené se dělí na:

- a. **povinné předměty** – jsou takové předměty, které student daného oboru musí absolvovat. S výjimkou 1. semestru, v němž je skladba předmětů předepsána, může volit dobu jejich absolvování. Je však povinen respektovat předepsaná omezení.
- b. **Povinně volitelné předměty** – jsou seskupeny do bloků. Z každého bloku, který je studijním programem oboru předepsán, student povinně volí předměty tak, aby jejich absolvováním získal předepsaný minimální počet kreditů z daného bloku. Touto volbou se odborně profiluje.
- c. **Výběrové předměty** – jsou to předměty, které škola nabízí studentovi a které může zvolit podle svého zájmu

Souhrnná kreditní hodnota povinných a povinně volitelných předmětů je nižší než hodnota, která je nutnou podmínkou pro absolvování studia. Zbývající počet kreditů student získá absolvováním výběrových předmětů.

Hodnocení studia

kredity jsou studentům uděleny za úspěšné absolvování předmětu podle podmínek, které jsou pro toto absolvování stanoveny (např. zápočet, zkouška). Protože počet kreditů hodnotí kvantitu, nikoliv kvalitu studentovy práce, je stále zachována klasifikace. Je – li předmět zakončen zkouškou, stačí pro jeho absolvování a získání kreditů známka „dobře“. Student může zkoušku z daného předmětu opakovat nejvýše dvakrát (první, resp. Druhá opravná zkouška)

Nově se zavádí **pětistupňová klasifikační stupnice**.

Studenti, kteří uspěli, jsou rozděleni do 5 skupin (tříd) např. dle procentního pořadí: horních 10% známka A, dalších 25% známka B, dalších 30% známka C, dalších 25% známka D a dolních 10% známka E

Ti, kteří neprospěli, jsou rozděleni na 2 skupiny: FX (Fail- student musí vynaložit další práci k dosažení úspěchu) a F (Fail- student musí vynaložit podstatnou část pracovní zátěže k tomu, aby uspěl). Rozdíl mezi „FX“ a „F“ spočívá ve skutečnosti, že se známka „F“ by bylo nutno absolvovat znovu celý kurz, zatímco „FX“ by umožnila zkoušku či jiný způsob zakončení

opakovat. Jako pokuta by se však v případě „FX“ studentovi odečetlo 20% kreditní dotace na daný kurz z jeho volných kreditních poukázek- takto to používají některé vysoké školy.

ECTS zavedlo doporučenou klasifikační stupnici, která je standardní pro projekty mobility podporované EU. Stupnice má 5 klasifikačních stupňů, nejčastěji označovaných písmeny A až E, a písmeno F je vyhrazeno pro neúspěch "fail". V následující tabulce je definice klasifikace podle dokumentace ECTS. Ze stupnice jsou patrné dokonce dvě hodnocení neúspěchu, z nichž jedno může kvalifikovat studenta k opravné zkoušce, zatím co druhé nutí opakovat předmět jako celek, protože student neprokázal předpoklady k zvládnutí problematiky.

ECTS Grade	% of successful students normally achieving the grade	Definition
A	10	EXCELLENT - outstanding performance with only
B	25	minor errors
C	30	VERY GOOD - above the average standard but with
D	25	some errors
E	10	GOOD - generally sound work with a number of notable
FX	-	errors
F	-	SATISFACTORY - fair but with significant
		shortcomings
		SUFFICIENT - performance meets the minimum
		criteria
		FAIL - some more work required before the credit can
		be awarded
		FAIL - considerable further work is required

Navržená škála má 5 tříd (stupňů) s následujícími názvy, kódy a numerickým vyjádřením:

ECTS	Název klasifikační třídy	kód třídy	numerická hodnota třídy
A	výborně	1	1.0
B	výborně mínus	+2	1.5
C	velmi dobře	2	2.0
D	velmi dobře minus	+3	2.5
E	dobře	3	3
F	nevyhověl	4	4

Hodnocení studijní periody

Studijní periodou se rozumí nespecifikovaný počet samostatných částí akademického (školního) roku (semestrů, období, trimestrů, roků apod.). Pro hodnocení úspěšnosti takové periody se používá nejčastěji průměrné hodnoty. Ta bývá prostá nebo vážená. Vahou

váženého průměru je v systému ECTS kreditová hodnota předmětu, jehož klasifikace je prvkem průměrné hodnoty.

Označíme-li numerickou klasifikaci předmětu “ kl ” a kreditové hodnocení předmětu “ kr ”, pak vztah pro výpočet váženého studijního průměru “ pr ” etapy sestávající z “ n ” předmětů má tvar:

$$pr = \frac{\sum(kl_i * kr_i)}{\sum kr_i}$$

Příklad:

Vážený studijní průměr studenta, který složil úspěšně zkoušky z etapy sestávající ze zkoušek ze tří předmětů A,B, C podle následující klasifikační tabulky:

Předmět	Počet kreditů	Numerická klasifikace
A	5	3
B	10	2.5
C	15	1
Vážený studijní průměr		1.83

získáme výpočtním postupem:

$$(3*5)+(2.5*10)+(1*15)/(5+10+15)=(15+25+15)/30=55/30=1.83$$

Obyčejný studijní průměr by měl hodnotu $6.5/3=2.17$

Hodnocení studijní etapy/gradu

Také hodnocení dokončeného studia má na většině zahraničních škol vícestupňový charakter. Naše dvoustupňové hodnocení “s vyznamenáním” a “prospěl” podporuje elitářství skupiny absolventů, z nich se nezřídka mnohý jedinec v životě neuplatní excelentně. Na druhé straně, do jednoho pytle jsou hozeni budoucí vynikající odborníci s těmi, kteří studium dokončili s posledním vypětím vlastních i cizích sil. Skutečnost, že se do hodnocení většinou započítávají i počáteční ročníky studia naznačuje, že vysoká škola se vzdává hodnocení vlastního vlivu na vývoj studenta. Nezřídka přece unikl “červený diplom” studentům, kteří zakopli na počátku studia, často vlivem úrovně předcházejícího studia nebo v důsledku nezvládnutí rychlé adaptace při přechodu z jednoho prostředí do druhého.

Tradičně mělo celkové hodnocení našeho vysokoškolského studia tři stupně: “způsobilý s vyznamenáním”, “velmi způsobilý” a “způsobilý”. Většina evropských vysokých škol rozlišuje kategorie: “with distinction”, “with merit” a “pass” a někdy prostřední kategorii zjemňují na “upper” a “lower”. Motivující by bylo, aby i naše kategorie byly alespoň tři, a to: “s vyznamenáním”, “s pochvalou” a “prospěl” a to zejména proto, že v současné době finančních omezení nemají prospěchová stipendia stimulační sílu (pokud vůbec existují) a studenti, kteří ztratili možnost ukončit studium s vyznamenáním často cíleně “procházejí” s co nejmenším studijním úsilím. Nepsané zvyklosti vyspělých univerzit stanovují, že vyznamenaných není nikdy více než 10-15% absolventů a spolu s absolventy s pochvalou

dává tato skupina ne více než 50%. Výrazně jiné odlišné rozložení svědčí o elicistním nebo inflačním hodnocení školy. S ohledem na znění nového zákona o vysokých školách (specifikující minimálně dvouletou etapu magisterského studijního programu navazujícího na bakalářský studijní program) se domnívám, že pro hodnocení celkové úrovně ukončeného studia by se mohly brát právě poslední dva roky studia daného studijního programu.. Všechna tato pravidla jsou plně v rukou škol a jejich studijních a zkušebních řádů.

Organizace studia:

Student je povinen získat stanovený minimální počet kreditů za první semestr (období), za každé čtyři po sobě následující semestry (období), za etapu studia i za celé studium. Svůj postup studiem si může volit do jisté míry individuálně, protože předměty nejsou jednoznačně přiřazeny k určitému ročníku studia. Ve studijním plánu je pouze doporučen rok a semestr jejich absolvování. Jedná se o tzv. **standardní studijní (učební) plán**, který je studentovi zabezpečován rozvrhově.

- Student si zápisem vytváří **osobní studijní plán**. Při volbě předmětů se orientuje podle studijního (učební) plánu svého oboru, podle sylabů předmětů, které obsahují mj. informace o obsahu předmětu, rozsahu jeho výuky, počtu kreditů a omezeních možnosti jeho zápisu a o garantovi předmětu.
- **Zápis** se koná na každý semestr (období) v termínech stanovených děkanem (ředitelem školy). Student zapisuje předměty povinné, povinně volitelné a výběrové tak, aby mohl jejich absolvováním získat minimálně 40 kreditů a maximálně 80 kreditů za školní rok. Je přitom povinen respektovat výsledky předběžného zápisu, podmínky stanovené studijním plánem oboru a podmínky dané studijním a zkušebním řádem.
- V případě, že se studentovi nepodařilo některý povinný předmět absolvovat a získat za něj kredity, může si tento předmět zapsat ještě jednou (celkem tedy nejvýše dvakrát).

Neuspěl-li student v předmětu povinně volitelném nebo výběrovém, může jej zapsat ještě jednou, nebo místo něj zapsat předmět jiný, ovšem musí přitom respektovat ostatní stanovené podmínky (např. nutnost volit z bloku).

V předmětech, které na daný neabsolvovaný předmět přímo nenavazují, může student pokračovat dále. Zcela tedy odpadá dosavadní nutnost opakování ročníku. Volba některých předmětů je omezována tzv. předměty podmiňujícími a vylučujícími.

- Jako **podmiňující předmět** je označován předmět, jehož úspěšné absolvování (a získání kreditů za něj) je nezbytnou podmínkou pro ukončení předmětu navazujícího (toho, u něhož je podmiňující předmět uveden). Podmiňující a navazující předměty mohou být zapisovány souběžně; v takovém případě je absolvování podmiňujícího předmětu nutnou podmínkou pro konání zkoušky z předmětu navazujícího.
- Je-li u některého předmětu uveden **vylučující předmět**, znamená to, že zápisem či absolvováním vylučujícího předmětu je vyloučen zápis daného předmětu. Jako vylučující předměty jsou uváděny předměty podobného obsahového zaměření.

Výhody a nevýhody kreditního systému z pohledu studenta

Kreditní systém přináší studentovi řadu výhod, (zejména možnost vytváření osobního studijního plánu a možnost přerušování studia), zároveň však na něj klade v určitém smyslu vyšší nároky. Student nese plnou zodpovědnost za každé své rozhodnutí, za každou svou volbu. Neřídí-li se doporučeným standardním studijním (vzdělávacím) programem, může si být vědom určitých rizik na větších školách se složitější organizací studia.

1. Nemá zajištěn rozvrh. Výuka jím zvolených předmětů může probíhat ve stejné době.
2. Musí mnohem více než dosud promýšlet dopředu další program svého studia, neboť nevhodnou volbou by si mohl zkomplikovat nebo zcela zablokovat možnost dalšího postupu (může např. získat stanovený počet kreditů, ale nesplnit podmínky pro absolutorium).
3. Má možnost regulovat si sám rychlost plnění podmínek studia, ale při překročení přesně vymezených hranic je mu bez jakéhokoli předchozího varování studium ukončeno pro neprospěch. Důvodem pro takové ukončení je např.:
 - o nesplnění podmínek stanovených pro 1. semestr (období),
 - o získání méně než 40 kreditů za první rok studia,
 - o získání méně než 80 kreditů za 4 po sobě jdoucí semestry, tedy méně než v průměru 20 kreditů za semestr (období),
 - o překročení nejvyšší možné hodnoty váženého studijního průměru (VSP) za školní rok, tj. 3, 4 (VSP větší než 3, 4 bude mít např. student, který v daném ročníku zapsal 10 předmětů o 6 kreditech, ale absolvoval z nich méně než 6 předmětů, vesměs s hodnocením "dobře").
 - o překročení časových limitů pro 1. etapu studia nebo pro celé studium.
4. Nedostaví-li se student bez omluvy k zápisu, je posuzován, jako by studia zanechal.
5. Volí-li student standardní postup studiem (tj. podle standardního studijního plánu) a zná-li dobře studijní a zkušební řád, jsou uvedena rizika minimální.

II. Příprava obsahu kreditního systému studia

Před přípravou obsahu kreditního systému je třeba stanovit **učební cíle neboli soubor kompetencí**, které tvoří vše, co student musí znát, čemu musí rozumět a co je schopen dělat po skončení procesu učení

Učební cíle se mohou vztahovat ke studijní etapě jako k celku, nebo jen k jeho komponentám, jako je např. předmět nebo modul.

Splnění učebních cílů vede k udělení kreditů.

Učební cíle stanovují učitelé.

Skutečné kompetence získané individuálním studentem mohou přesahovat stanovený rozsah

Příprava obsahu kreditního systému podle stejných zásad, principů a kritérií je předpokladem plné funkčnosti tohoto systému. Jedná se zejména o tyto strukturované údaje:

- vymezení studijních programů (učebních plánů), oborů a specializací,
- stanovení předmětů respektive modulů jednotlivých studijních oborů včetně jejich kreditního ohodnocení a vypracování sylabů,

- příprava podkladů pro sestavení rozvrhu (umožňujícího reálné uplatnění kreditního systému),
- funkční informační systém (Studium) z hlediska software a hardware včetně mechanismu úprav.

Jak by mohl fungovat nový kreditní systém v budoucnu

Mezinárodní srovnání

Nepopiratelná přednost ECTS je možnost bezproblémového uznávání kreditů mezi školami, které tento systém užívají. Student, jenž v zahraničí absoluuje např. jeden semestr, obdrží formulář s údaji o absolvovaných kurzech a počtech kreditů, které by mu měly být na mateřské škole automaticky uznány. Pochopitelně se musí jednat o předměty, které jsou vyučovány na obou školách, nebo se sobě rozsahem výuky podobají.

Zápočty by byly zrušeny

ECTS nedovoluje hodnocení způsobem „započteno“ nebo „nezapočteno“. Ledaže by určitá škola ignorovala sedmistupňový systém a hodnotila buď „A“ nebo „F“. V opačném případě by bylo nutno zápočty zrušit.